

اگر شهر را به مانند یک موجود زنده فرض کنیم برای ادامه زندگی به سرزندگی و نشاط نیازمند است . نقش فضاهای شهری به عنوان مکانی برای حضور مردم و برقراری روابط اجتماعی در این رابطه بسیار پررنگ می باشد . با شناسایی و تقویت عوامل موثر بر سرزندگی فضاهای شهری و ایجاد فضاهای سرزنده می توان به حضور فعال مردم در شهر کمک کرد و شهر را احیا و بازسرزنده نمود.

برخلاف گذشته که شاید یک شهر خوب و شاد را شهری می دانستند که خیلی زیبا باشد ، فضاهای باشکوه ، ساختمانهای هماهنگ ، نماهای جاذب و غیره ... داشته باشد؛ امروزه تأکید بر ساکنان یک شهر و فضاهای شهری است و بحث اصلی شهرسازی روی این مساله متمرکز است که چگونه مردم را به فضاهای شهری جذب کند بطوری که آنها بتوانند در این فضاها با یکدیگر ارتباط برقرار کنند و یا به اصطلاح تعاملات اجتماعی داشته باشند و از طرفی بتوانند بخشی از زندگی ، فرهنگ و تمدن خودشان را در آن منعکس کنند .

فضاهای شهری ما در حال حاضر در وضعیت مساعدی قرار ندارند. دلیل آن بر می گردد به تاریخ و فرهنگ مردم کشور ما . من اعتقادم بر این است که ما به دلیل نوع قدرت حاکمه ی مان در طول تاریخ ، اصولا فضاهای شهری سرزنده و فعال به آن صورت که در اروپا بوده است نداشته ایم . چون چه حکومت های محلی (که خیلی اوقات اصلا وجود خارجی در کشور ما نداشته است) و چه حکومتهای مرکزی ، مردم را وسیله ای برای تامین نیروی نظامی و اخذ باج و خراج و مالیات می دانستند و در عوض خدمات خاصی به مردم ارایه نمی کردند و فقط داعیه ی تامین امنیت را داشتند که آن هم به صورت جنگ و کشورگشایی برای ارتقاء وضع خودشان بوده است و این خود مردم بوده اند که محله و شهرشان را اداره می کردند . و به علت شرایطی که از نظر ناامنی وجود داشت و بسیاری از مسایل و مشکلات دیگر نظیر فقدان بهداشت مناسب ؛ فضای شهری ، فضایی زنده و فعال نبوده است .

اما در سالهای اخیر به دلیل تغییر در نگرش مردم و رابطه ی حکومت های محلی با آنها ، اتفاقات زیادی افتاده است . امروزه حکومت های محلی خودشان را موظف می دانند که روی این فضاها کار کنند . بعضی اوقات به طور سطحی و بعضی اوقات کمی عمیق تر .

زمینه و پتانسیل این مساله در کشور ما خیلی خوب وجود دارد . منتها باید درست از آن بهره برداری شود فضاهای شهری در غرب بخصوص در اروپا ، بسیار فعال است . اصولا در این کشورها از قدیم فضاهای شهری را به صورت یک فضای مرکزی طراحی می کردند که مردم در این فضاها حاضر شوند و در تصمیم گیری جمعی شرکت کنند . به عبارتی این فضاها به طور خاص برای گردهمایی مردم شکل می گرفته است.

واژه های نشاط و سرزندگی در زبان فارسی به یک معنا به کار می روند، لکن در ادبیات تخصصی طراحی شهری تنها واژه سرزندگی استفاده می گردد که معادل واژه های *Li vabi l i ty* و *Vi t a l i t y* در زبان انگلیسی می باشد. نشاط و سرزندگی یکی از مؤلفه های اصلی یک مکان واجد کیفیت طراحی شهری می باشد. محیطهای شهری سرزنده، زمینه ساز تعاملات اجتماعی بین افراد متفاوت و خلق و افزایش سرمایه اجتماعی می گردند. علاوه بر این؛ با توجه به تحقیقات صورت گرفته در امریکا و اروپا، سرزندگی یک شهر یا منطقه شهری در توسعه اقتصاد خلاق آن نیز مؤثر می باشد.

با این وجود، تاکنون به ویژگی سرزندگی محیطهای شهری در مطالعات، تحقیقات و پروژه های طراحی شهری در ایران و تهران توجه جدی نشده است و بیشتر عرصه های عمومی که امروزه در سطح شهرها دیده می شوند، محیطهای کسل کننده و غیرجذابی می باشند که هیچ انگیزه ای را در افراد برای رفتن و ماندن در آنجا برنمی انگیزند. علاوه بر این در میان متخصصان شهری نیز تعریف مشترکی از ویژگی سرزندگی محیطهای شهری و معیارها و عوامل ایجادکننده آن وجود ندارد.